

26034 LLEI ORGÀNICA 5/1997, de 4 de desembre, de reforma de la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial. («BOE» 291, de 5-12-1997.)

JUAN CARLOS I
REI D'ESPANYA

A tots els qui vegeu i entengueu aquesta Llei orgànica.

Sapiguen: Que les Corts Generals han aprovat la Llei orgànica següent i jo la sanciono.

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

Aquesta Llei es proposa reformar la regulació de dues matèries de naturalesa molt diferent, però que coincideixen en la necessitat d'un canvi legal urgent. D'una banda, un important aspecte del tractament processal de la nul·litat d'actuacions, que la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial, va innovar decisivament amb caràcter general. D'altra banda, les normes sobre situacions administratives del personal de l'Administració de justícia, en especial les de l'estatut dels jutges i magistrats que es refereixen a l'exercici per aquests de càrrecs públics de caràcter polític aliens a l'Administració de justícia.

1

És urgent superar la indesitjable situació, moltes vegades repetida, resultant del tenor literal de l'apartat 2 de l'article 240 de la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial, en virtut del qual no hi ha curs per declarar la nul·litat radical d'actuacions per vici processal una vegada que «s'ha dictat sentència definitiva».

Els problemes plantats, les successives posicions del Tribunal Constitucional en diferents sentències i la llarga persistència d'una situació molt greu per als justiciables i també summament inconvenient, en un altre ordre de coses, per al mateix Tribunal Constitucional, aconsellen vivament oferir una solució immediata al perturbador estat de coses actual.

La Llei opta per establir un senzill incident per tractar exclusivament els vicis formals que generin indefensió i nul·litat i que no sigui possible denunciar per la via de recursos ni abans de dictar sentència o resolució que no pot ser objecte de recurs.

Amb aquesta reforma, queda plantejada en termes més raonables la qüestió del desplegament legal de l'apartat 2 de l'article 53 de la Constitució, sobre la tutela judicial ordinària, per cursos preferents i sumaris dels drets fonamentals.

2

Entre les característiques pròpies dels qui tenen encomanat l'exercici de la jurisdicció, la Constitució espanyola consagra la independència i la imparcialitat. Aquesta Llei vol reforçar la protecció d'aquests valors de l'Administració de justícia i evitar al màxim el que els pot perjudicar o posar en dubte davant l'opinió pública.

Les noves disposicions que introdueix aquesta Llei a l'estatut judicial troben una justificació objectiva i raonable en les peculiaritats de la potestat jurisdiccional encomanada en exclusiva als singulars servidors públics que són els jutges i magistrats, membres de la carrera judicial. Per tant, es respecten escrupolosament els principis i drets reconeguts en els articles 14 i 23 de la nostra norma fonamental.

Són tres les innovacions principals que conté aquesta Llei en relació amb l'estatut dels jutges i magistrats.

En primer lloc, es redueixen substancialment els càrrecs públics l'exercici dels quals per jutges i magistrats comporta la situació de serveis especials, amb reserva de

plaça, a la qual poden tornar en cessar en els càrrecs esmentats. Així, no han de passar a aquesta situació de serveis especials ni els membres dels governs nacional i autonòmics, ni els secretaris d'Estat, subsecretaris i secretaris generals, com tampoc els diputats, senadors o membres de les assemblees legislatives autonòmiques. Tampoc comporta la situació de serveis especials el nomenament per a càrrec a la Presidència del Govern. Es manté, tanmateix, aquesta situació per a alguns casos en què, atesa la naturalesa i el contingut funcional del càrrec i la seva categoria, així sembla raonable.

En segon lloc, es disposa que, llevat d'aquestes excepcions, els jutges i magistrats que siguin elegits membres d'una cambra legislativa o d'una corporació municipal i els que exerceixin càrrecs polítics o de confiança hagin de passar tres anys d'excedència forçosa abans de reintegrar-se al servei en una plaça o destinació que comporti l'exercici de la potestat jurisdiccional.

En aquesta Llei, es podria haver optat per assignar-los una destinació en la qual no hagin de jutjar ni fer executar el que s'ha jutjat, però això suposaria atorgar-los una prima poc raonable respecte als altres membres de la carrera judicial als quals els interressi legítimament ocupar una d'aquestes places (del Registre civil, per exemple). La Llei es limita, per tant, a disposar que puguin concursar a la plaça o destinació sense contingut pròpiament jurisdiccional, per tornar així al servei actiu. I amb la subjecció, en tot cas, a completar el període de tres anys sense exercir jurisdicció.

En tercer lloc, una vegada assegurat, amb aquestes disposicions, un distanciament més gran entre la tasca pública no judicial i l'exercici de la potestat jurisdiccional, la Llei estableix una nova causa d'abstenció i recusació, que incrementa les possibilitats d'aquest clàssic mecanisme garantidor de la imparcialitat.

En congruència amb això, el mateix règim de situació administrativa, que es regula per als jutges i magistrats que han exercit les activitats descrites, s'ha d'aplicar als qui, provinents dels llocs de naturalesa política que consten a la Llei, accedeixen per qualsevol procediment a la carrera judicial.

La Llei també estableix un sistema de promoció de categoria per als secretaris judicials semblant al dels jutges, així com la possibilitat d'atendre, en règim de provisió temporal, secretaries vacants pel fet d'haver quedat deserta la plaça convocada a concurs de trasllat o no ocupar-la el titular pel fet d'estar en situació administrativa legalment autoritzada.

Article primer.

Es modifica l'apartat 2 de l'article 240 de la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial, i s'hi afegixen els apartats 3 i 4 en els termes següents:

«2. Sense perjudici d'això, el jutge o tribunal pot declarar, d'ofici o a instància de part, abans que s'hagi dictat sentència definitiva o resolució que posi fi al procés, i sempre que no sigui procedent l'esmena, prèvia audiència de les parts, la nul·litat de totes les actuacions o d'alguna en particular.

3. No s'admet l'incident de nul·litat d'actuacions. Tanmateix, excepcionalment, els qui siguin part legítima poden demanar per escrit que es declari la nul·litat d'actuacions fonamentada en defectes de forma, que hagin causat indefensió o en la incongruència de la decisió, sempre que no hagi estat possible denunciar els primers abans de dictar sentència o resolució que posi fi al procés i que aquestes no siguin susceptibles de recurs en el qual es pugui esmenar la indefensió soferta.

És competent per conèixer d'aquest incident el mateix jutjat o tribunal que va dictar la sentència o

resolució que hagi adquirit fermesa. El termini per demanar la nul·litat és de vint dies, des de la notificació de la sentència, la resolució o, en tot cas, des que es va tenir coneixement del defecte causant d'indefensió, sense que, en aquest últim cas, es pugui sol·licitar la nul·litat d'actuacions una vegada transcorreguts cinc anys des de la notificació de la sentència o resolució. El jutjat o tribunal ha d'inadmetre a tràmit qualsevol incident en el qual es pretengui suscitar altres qüestions.

4. Admès a tràmit l'escrit en què es demani la nul·litat fonamentada en els vici a què es refereix l'apartat 3 d'aquest article, no ha de quedar en suspens l'execució i eficàcia de la sentència o resolució no susceptibles de recurs, llevat que s'acordi de manera expressa per evitar que l'incident pugui perdre la seva finalitat, i s'ha de traslladar l'escrit, juntament amb una còpia dels documents que s'hi adjuntin, si s'escau, per acreditar el vici o defecte en què la petició es fonamenta, a les altres parts, que en el termini comú de cinc dies poden formular-hi per escrit les al·legacions, a les quals han d'adjuntar els documents que considerin pertinents.»

Article segon.

Es modifiquen els preceptes de la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial, que seguidament es relacionen, i que queden redactats en els termes següents:

«Article 351.

c) Quan siguin adscrits al servei del Tribunal Constitucional o del defensor del poble o a un òrgan equivalent de les comunitats autònomes.

Article 352.

Els jutges i magistrats també passen a la situació de serveis especials:

a) Si són nomenats president del Tribunal Suprem o vocals del Consell General del Poder Judicial, fiscal general de l'Estat, magistrats del Tribunal Constitucional, defensor del poble, consellers del Tribunal de Comptes, president i consellers permanents del Consell d'Estat, president i vocals del Tribunal de Defensa de la Competència o membres de tribunals internacionals.

b) Si són nomenats lletrats del Consell General del Poder Judicial, lletrats del Tribunal Constitucional o lletrats del Tribunal Suprem.

c) Si presten servei, en virtut d'un nomenament per reial decret, en càrrecs relacionats amb l'Administració de justícia que no tinguin rang superior al de director general, en qualsevol departament ministerial.

d) Si exerceixen aquestes funcions en òrgans equivalents de les comunitats autònomes.»

«Article 354.

1. Els jutges i magistrats nomenats per a càrrec polític o de confiança, llevat dels que preveu l'article 352, han de comunicar al Consell General del Poder Judicial l'acceptació o la renúncia al càrrec per al qual hagin estat nomenats dins els vuit dies hàbils següents a la publicació del nomenament en el "Butlletí Oficial de l'Estat" o de la comunitat autònoma.

2. L'acceptació o la presa de possessió del càrrec determina el fet de passar a la situació d'excedència voluntària.

Article 355.

Els qui estiguin en situació de serveis especials s'han d'incorporar a la seva plaça o a la que durant aquesta situació hagin obtingut dins el termini de

vint dies a comptar de l'endemà del cessament en el càrrec o des de la data de finalització de la llicència. Si no ho fan en aquest termini, passen automàticament a la situació d'excedència voluntària per interès particular.

Article 356, apartat 1.

1. A més del que disposen sobre excedència forçosa els apartats 4 i 5 de l'article següent, aquesta situació es produeix per supressió de la plaça de què sigui titular el jutge o magistrat, quan signifiqui el cessament obligat en el servei actiu.

Article 357, apartats 1, 3, 4, 5 i 6.

1. És procedent declarar en situació d'excedència voluntària els membres de la carrera judicial quan estiguin en situació de servei actiu en un cos o escala de les administracions públiques o de la carrera fiscal, o que passin a prestar serveis en organismes o entitats del sector públic, i no els correspongui quedar en una altra situació. També s'han de declarar en excedència voluntària els jutges i magistrats que passin a ocupar càrrecs no judicials diferents dels esmentats a l'article 352.

3. També es pot concedir l'excedència voluntària als membres de la carrera judicial quan ho sol·licitin per interès particular. En aquest cas, és necessari haver prestat serveis efectius durant els cinc anys immediatament anteriors i en aquesta no s'hi pot romandre menys de dos anys continuats.

4. Els membres de la carrera judicial que vulguin participar com a candidats en eleccions per accedir a càrrecs públics representatius d'àmbit europeu, general, autonòmic o local, han de sol·licitar l'excedència voluntària, situació en la qual queden en el cas que siguin elegits.

Si no són elegits, queden en situació d'excedència forçosa durant tres anys, durant els quals no poden reingressar al servei actiu, llevat que obtinguin, mitjançant concurs, plaça o destinació en la qual no s'hagi d'exercir la potestat jurisdiccional. En aquesta plaça o destinació han de romandre fins a completar els tres anys.

5. El mateix règim del paràgraf segon de l'apartat anterior és aplicable als jutges i els magistrats que finalitzin el mandat com a membres de cambres i assemblees legislatives o de corporacions municipals i als qui cessin en l'exercici de càrrecs polítics o de confiança, diferents dels relacionats a l'article 352.

6. Els qui accedeixin a la carrera judicial després de finalitzar el seu mandat com a membres de cambres i assemblees legislatives o de corporacions locals, o després de cessar en l'exercici de càrrecs polítics o de confiança diferents dels relacionats a l'article 352, queden en situació d'excedència forçosa, sempre que no hagin transcorregut tres anys des de la finalització del mandat o el cessament, respectivament, i fins que es compleixi aquest termini.

Article 358.

1. Els jutges i magistrats en excedència voluntària per interès particular, pel fet d'estar en servei actiu en un altre cos o escala de les administracions públiques o de la carrera fiscal, pel fet de ser membres de les cambres i assemblees legislatives o de corporacions locals, o pel fet d'ocupar càrrecs polítics o de confiança diferents dels esmentats a l'article 352, no meriten retribucions ni se'ls ha de computar el temps que han romàs en aquesta situació als efectes d'ascensos o antiguitat.

2. Excepcionalment, s'ha de computar, als efectes d'ascensos i antiguitat, el temps en què els jut-

ges i magistrats estiguin en excedència voluntària per tenir cura dels seus fills.»

Article tercer.

Se suprimeix l'apartat 2 de l'article 353 de la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial, que queda compost per un apartat únic, no numerat, del mateix tenor literal que l'apartat 1 de la redacció originària de l'esmentat article 353.

Article quart.

U. A l'article 219 de la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial, s'hi afegeix un número nou, del tenor següent:

«12è. Que el jutge o magistrat hagi ocupat un càrrec públic en ocasió del qual s'hagi pogut formar un criteri, en detriment de la imparcialitat deguda, sobre l'objecte del plet o causa, sobre les parts, els seus representants i assessors.»

Dos. A l'article 220 de la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial, s'hi afegeix, «in fine», la menció del nou número 12è de l'article 219.

Article cinquè.

S'introdueixen les modificacions següents a la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial:

U. S'afegeix la frase «i, per al Tribunal Suprem, els qui no tinguin, com a mínim, quinze anys d'experiència jurídica», al final de l'apartat 2 de l'article 201.

Dos. El text actual de l'article 299 es converteix en el seu apartat 1, i s'hi afegeixen dos nous apartats, redactats de la manera següent:

«2. Els magistrats del Tribunal Suprem, sense perjudici de la seva pertinença a la carrera judicial, té l'estatut especial que regula aquesta Llei orgànica.

3. Només adquireixen la categoria de magistrat del Tribunal Suprem els qui efectivament passen a exercir funcions jurisdiccionals com a membres d'aquest Tribunal.»

Tres. L'article 335 de la Llei queda redactat de la manera següent:

«1. Les places de president de sala de l'Audiència Nacional s'han de proveir, a proposta del Consell General del Poder Judicial, entre magistrats, en els termes que estableix aquesta Llei per als presidents dels tribunals superiors de justícia.

2. La presidència de l'Audiència Nacional, l'ha de proveir el Consell General del Poder Judicial, per un període de cinc anys, entre magistrats amb quinze anys de serveis prestats en la categoria, que reuneixin les condicions idònies per al càrrec, en els termes que preveu aquesta Llei per als presidents dels tribunals superiors de justícia.

3. La plaça de cap del Servei d'Inspecció del Consell General del Poder Judicial s'ha de proveir entre magistrats en els termes que estableix aquesta Llei per als presidents de tribunals superiors de justícia.»

Quatre. L'article 342 de la Llei queda redactat de la manera següent:

«Els presidents de sala del Tribunal Suprem s'han de nomenar, per un període de cinc anys, a proposta del Consell General del Poder Judicial, entre magistrats de l'esmentat Tribunal que tinguin tres anys de serveis en la categoria.»

Cinc. L'article 348 de la Llei queda redactat de la manera següent:

«1. Els jutges i magistrats poden estar en alguna de les situacions següents:

- a) Servei actiu.
- b) Serveis especials.
- c) Excedència voluntària o forçosa.
- d) Suspensió.

2. Els magistrats del Tribunal Suprem poden estar en aquestes situacions en els termes següents:

- a) Servei actiu.
- b) Serveis especials, que només els és aplicable en els supòsits a què es refereix l'article 348 bis d'aquesta Llei.
- c) El pas a la situació d'excedència voluntària o forçosa comporta la inclusió en la categoria de magistrat.
- d) Suspensió.»

Sis. S'afegeix un nou article 348 bis, el qual queda redactat de la manera següent:

«Es passa de la categoria de magistrat del Tribunal Suprem a la de magistrat en exercir qualssevol altres activitats públiques o privades amb les úniques excepcions que s'assenyalen a continuació:

1. Vocal del Consell General del Poder Judicial.
2. Magistrat del Tribunal Constitucional.
3. Membre d'alts tribunals de justícia internacionals.»

Set. S'afegeix un nou apartat 3 a l'article 350 de la Llei, el qual queda redactat de la manera següent:

«3. Els magistrats del Tribunal Suprem només poden exercir fora d'aquest les funcions de president de tribunals d'oposicions per a l'ingrés a la carrera judicial i de membres de la Junta Electoral Central.»

Vuit. S'hi afegeix un nou article 404 bis, el qual queda redactat de la manera següent:

«De conformitat amb el principi de supremacia jurisdiccional que recull l'article 123 de la Constitució i d'acord amb el caràcter de magistratura d'exercici que preveu aquesta Llei, les remuneracions dels magistrats del Tribunal Suprem s'han d'establir en una quantia similar a les dels titulars d'altres alts òrgans constitucionals, atenent la naturalesa de les seves funcions.»

Article sisè.

U. L'article 304 de la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial, queda redactat de la manera següent:

«El Tribunal que ha d'avaluar les proves d'ingrés a la carrera judicial per la categoria de jutge ha d'estar presidit pel president del Tribunal Suprem o el magistrat del Tribunal Superior de Justícia en qui delegui, i n'han de ser vocals: dos magistrats, un fiscal, dos catedràtics d'universitat de diferents disciplines jurídiques, un advocat amb més de deu anys d'exercici professional, un advocat de l'Estat, un secretari judicial de primera categoria i un membre dels òrgans tècnics del Consell General del Poder Judicial, llicenciat en dret, que hi ha d'actuar com a secretari.

Si no és possible designar els catedràtics d'universitat, excepcionalment es poden nomenar professors titulars.»

Dos. L'apartat 2 de l'article 480 de la Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial, queda redactat de la manera següent:

«2. De cada tres vacants que es produeixin en la segona categoria, dos s'han de proveir mitjançant concurs, entre secretaris de la tercera categoria, que s'ha de resoldre a favor del concursant que tingui el lloc més alt en l'escalafó. L'altra s'ha de cobrir per mitjà de proves selectives entre secretaris de la tercera categoria que hi hagin prestat dos anys de servei; si la plaça queda deserta, s'ha d'afegir al torn primer de concurs. Si en el concurs de promoció a la segona categoria en resulten places desertes, les han de cobrir amb caràcter forçós els secretaris de la tercera categoria, a partir de qui ocupi el primer lloc en l'escalafó.»

Tres. L'apartat 1 de l'article 482 de la mateixa Llei orgànica queda redactat de la manera següent:

«1. Es poden cobrir en règim de provisió temporal les secretaries que hagin de ser servides pels membres del cos de secretaris judicials de l'última categoria que resultin desertes en els concursos de trasllat, fins que es facin noves proves d'ingrés en aquest cos, sempre que no es puguin atendre de manera adequada mitjançant el mecanisme ordinari de substitució o els seus titulars estiguin en situació de serveis especials o d'excedència per tenir cura de fills.»

Disposició transitòria primera.

El que disposa l'article primer d'aquesta Llei també és aplicable als processos que hagin finalitzat per resolució o sentència que no pot ser objecte de recurs dins el mes anterior a la promulgació d'aquesta Llei. En aquests casos, el termini per sol·licitar la nul·litat, que estableix el paràgraf segon de l'apartat 3 de l'article 240 de la Llei orgànica del poder judicial, es compta a partir de l'endemà d'aquesta promulgació.

Disposició transitòria segona.

L'aplicació d'aquesta Llei no comporta la revisió de les situacions de serveis especials i d'excedències reconegudes abans de la seva entrada en vigor per als jutges i magistrats que estiguin ocupant els càrrecs o exercint les

funcions a què es refereixen les normes legals modificades pels articles segon i tercer d'aquesta Llei.

Disposició transitòria tercera.

1. Els magistrats del Tribunal Suprem que a l'entrada en vigor d'aquesta Llei no estiguin prestant serveis en aquest Tribunal, sigui quina sigui la situació administrativa en què estiguin, han de sol·licitar, en el termini d'un any a partir de la seva entrada en vigor, la reincorporació al servei actiu en el Tribunal Suprem. Als qui no ho facin els és aplicable el que disposa l'article 348 bis de la Llei orgànica del poder judicial.

2. Els qui sol·licitin el reingrés d'acord amb el que disposa l'apartat anterior i no puguin ocupar vacants quedens adscrits a la sala de justícia que determini la Sala de Govern del Tribunal Suprem i han d'ocupar la primera vacant que s'hi produeixi.

3. Els presidents de sala del Tribunal Suprem que actualment exerceixin les seves funcions han de continuar en el seu exercici fins a completar un termini de cinc anys des del nomenament. Per als qui ja l'hagin complert, s'ha de tornar a proveir la plaça en el termini d'un any a partir de l'entrada en vigor d'aquesta Llei.

Disposició transitòria quarta.

En els pressupostos generals de l'Estat per a 1998 s'han de consignar els crèdits necessaris per incrementar la retribució dels magistrats del Tribunal Suprem, i fer efectiu el que disposa el nou article 404 bis de la Llei orgànica del poder judicial.

Disposició final única.

Aquesta Llei orgànica entra en vigor l'endemà de la publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

Per tant,

Mano a tots els espanyols, particulars i autoritats, que compleixin aquesta Llei orgànica i que la facin complir.

Madrid, 4 de desembre de 1997.

JUAN CARLOS R.

El president del Govern,
JOSÉ MARÍA AZNAR LÓPEZ